

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 16 juni 2020
(OR. en)

8868/20

COTER 42
CT 42
COPS 192
RELEX 452

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	8742/20 + COR 1
Betreft:	Conclusies van de Raad over het externe optreden van de EU ter voorkoming en bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over het externe optreden van de EU ter voorkoming en bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, die op 15 juni 2020 via de schriftelijke procedure zijn goedgekeurd.

Conclusies van de Raad over het externe optreden van de EU ter voorkoming en bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme

Inleiding

1. De Raad herhaalt vastbesloten te zijn EU-burgers te beschermen tegen alle vormen van terrorisme en gewelddadig extremisme, ongeacht de oorsprong ervan. Hij blijft zich daarbij inzetten voor de verdere ondersteuning van een versterkt extern optreden van de EU op het gebied van terrorismebestrijding en voor het voorkomen en tegengaan van radicalisering die leidt tot gewelddadig extremisme en terrorisme. In het licht van de continu veranderende aard van de dreigingen van het internationale terrorisme heeft de Raad besloten zijn eerdere conclusies over het externe optreden van de EU ter bestrijding en voorkoming van terrorisme en radicalisering die tot gewelddadig extremisme en terrorisme leiden, te actualiseren.
2. Deze conclusies vormen een aanvulling op en bouwen voort op de conclusies van de Raad over externe terrorismebestrijding van 9 februari 2015 en 19 juni 2017. De drie reeksen conclusies vormen samen de hoekstenen van de toekomstige inzet van de EU en sluiten aan op de terrorismebestrijdingsstrategie van de EU van 2005, de Europese Veiligheidsagenda en de integrale EU-strategie van 2016, waarin erop wordt gewezen dat de veiligheid binnen de Unie afhangt van vrede en stabiliteit buiten de grenzen van de EU.
3. Samen met het bredere diplomatieke, ontwikkelings-, veiligheids- en humanitaire werk en de stabiliserende rol die de EU in de buurlanden en daarbuiten speelt, is het externe optreden van de EU en de lidstaten een essentieel instrument om de belangen en waarden van de EU op het wereldtoneel te bepleiten en om de levenswijze van haar burgers te vrijwaren, zoals beschreven in de Strategische agenda van de Europese Raad voor de EU 2019- 2024.

4. Voortbouwend op de vooruitgang die is geboekt bij het verbeteren, integreren en inzetten van Europese financiële en diplomatieke instrumenten, bij het verdiepen van de samenwerking tussen de lidstaten, instellingen en agentschappen van de EU, en bij het versterken van de samenwerking met belangrijke internationale partners, pleit de Raad ervoor om het externe optreden van de EU ter bestrijding van terrorisme en het optreden van de EU op de hieronder genoemde prioritaire geografische en thematische gebieden te versterken. In deze conclusies wordt de aandacht gevestigd op de terroristedreiging, wordt de nadruk gelegd op de geografische gebieden waarin de EU moet investeren, worden de prioritaire actiegebieden genoemd en wordt het belang van een versterkte internationale samenwerking onderstreept.

De steeds veranderende terroristedreiging

5. De Raad onderkent dat het terrorisme blijft veranderen en dat de EU en haar lidstaten zich moeten blijven aanpassen. Er blijft een grote dreiging uitgaan van Da'esh, Al Qaida en daaraan gelieerde groeperingen. Ondanks de bevrijding van het door hen ingenomen gebied in Syrië en Irak, blijft Da'esh in beide landen aanwezig en zou het misbruik kunnen maken van de verslechterende veiligheidssituatie in de regio om weer aan kracht te winnen. De internationale gemeenschap moet zich dan ook zonder te aarzelen mobiliseren. Zowel Da'esh als Al Qaida wegen naarstig verschillende strategieën af om hun invloed te behouden, hun activiteiten uit te breiden en hun gewelddadige extremistische islamistische ideologie in verschillende vormen over de hele wereld te verspreiden via lokale en regionale afdelingen. Zij vertrouwen daarvoor meer en meer op onlineplatforms, die nog essentiëler zijn geworden voor het verspreiden van terroristische propaganda, voor het aanzetten tot, het leiden en sturen van aanslagen, en voor het steunen van radicalisering die leidt tot gewelddadig extremisme en terrorisme. De Raad pleit er daarom voor dat de onderliggende omstandigheden die tot de opkomst van Da'esh en Al Qaida hebben geleid, worden aangepakt.
6. De Raad merkt op dat de verontrustende terroristische activiteit in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, in de Sahel/West-Afrika en het gebied rond het Tsjaadmeer blijft toenemen. In de Hoorn van Afrika heeft het terrorisme nog steeds vrij spel: Al-Shabaab wordt steeds sterker, Da'esh blijft aanwezig en terroristische groeperingen blijven zich verder verspreiden naar het binnenland en het zuiden van het continent. De uitdagingen van het terrorisme en de radicalisering die tot terrorisme leidt, zullen in Centraal-Azië waarschijnlijk een bron van druk blijven, terwijl in met name Afghanistan ondanks de voortdurende vredesinspanningen instabiliteit en terrorisme het land wellicht zullen blijven teisteren. Er worden terroristische aanslagen gepleegd in Zuid-Azië, en terroristische groeperingen proberen voet aan de grond te krijgen in Zuidoost-Azië en in de Westelijke Balkan.

7. Tegelijkertijd zijn er andere belangrijke uitdagingen die verdere vastberadenheid vergen, zoals: buitenlandse terroristische strijders voor de rechter brengen en voorkomen dat zij zich verplaatsen en dat ze met name ongezien de grenzen van de EU oversteken; de toenemende radicalisering binnen de Unie aanpakken en anticiperen op de voortdurende dreiging die uitgaat van terroristische slapende cellen en zogenaamde "lone wolves"; adequaat toezicht houden op personen die zijn vrijgelaten na het uitzitten van met terrorisme verband houdende straffen; gelijke tred houden met de ontwikkelingen op het gebied van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme; het misbruik van snelle technologische ontwikkelingen tegengaan; aanpakken van opkomende en hybride bedreigingen voor de luchtvaart, kritieke infrastructuur en openbare ruimten; en aanpakken van de verspreiding van gewelddadige extremistische islamistische ideologieën en de opkomst van politiek gemotiveerd gewelddadig extremisme en terrorisme, met name gezien het groeiende aantal extreemrechtse terroristische aanslagen.
8. Aangezien de gevolgen van de COVID-19-pandemie een ongekende uitdaging vormen met verstrekkende gevolgen die zich pas op lange termijn ten volle zullen manifesteren, moet bovendien een specifieke inspanning worden geleverd om de potentiële invloed ervan op terroristische activiteiten en op de preventie en bestrijding van terrorisme te beoordelen, en om mogelijke gerichte EU-maatregelen vast te stellen.
9. De Raad dringt erop aan dat op de volgende geografische en thematische gebieden prioritair specifieke acties worden ondernomen, teneinde de gezamenlijke inspanningen van de EU op het gebied van terrorismebestrijding aan te vullen, te versterken en beter op elkaar af te stemmen.

Versterking van de samenwerking met belangrijke landen/regio's

10. De Raad merkt op dat de EU een aantal politieke dialogen over terrorismebestrijding is aangegaan met prioritaire partnerlanden en -regio's, waardoor specifieke actieplannen en samenwerkingsprogramma's konden worden aangenomen. Hij is zich bewust van de belangrijke rol die het netwerk van EU-deskundigen inzake terrorismebestrijding en beveiliging in dit verband speelt, en van de noodzaak om dat netwerk verder te versterken.
11. De Raad benadrukt dat het netwerk zich vooral moet blijven richten op zijn directe omgeving, die intrinsiek verbonden is met de interne veiligheid van de EU. Er moet daarom bijzondere aandacht worden besteed aan een meer gestructureerde samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding en het voorkomen of tegengaan van gewelddadig extremisme met landen en regio's van waaruit de meest directe bedreigingen voor de veiligheid van Europa uitgaan en die de grootste behoefte aan bijstand hebben.

12. De Raad roept de EU op de samenwerking met de partners in de Westelijke Balkan te bevorderen conform de verklaring van Sofia van 17 mei 2018, de verklaring van Zagreb van 6 mei 2020 en het gezamenlijk actieplan van de EU en de Westelijke Balkan inzake terrorismebestrijding. Voorts dringt hij erop aan dat de EU de bestaande partnerschappen voor terrorismebestrijding ten uitvoer brengt en waar nodig aanpast, de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding verdiept – ook met andere relevante partnerlanden in Noord-Afrika en het Midden-Oosten –, regelmatig gerichte en verbeterde dialogen over veiligheid en terrorismebestrijding met deze partners blijft voeren en helpt om de onderliggende problemen die tot de opkomst van de Da'esh hebben geleid aan te pakken.
13. De EU moet haar aanwezigheid in de Sahel blijven versterken gezien de toenemende dreiging en het risico dat het probleem zich naar de West-Afrikaanse kustlanden verspreidt en moet, meer in het algemeen, de toenemende intracontinentale dynamische spreiding van het terrorisme aanpakken, zoals in de Hoorn van Afrika en in andere Afrikaanse landen, waar terroristische activiteiten toenemen. De wereldwijde dreiging is van dien aard dat de EU ook bereid moet zijn om zich in te zetten voor terrorismebestrijding en samenwerking met landen in andere regio's die van strategisch belang zijn voor de Europese veiligheid, zoals Centraal-Azië, Zuid-Azië en Zuidoost-Azië.
14. De Raad is er vast van overtuigd dat de preventie van radicalisering die leidt tot gewelddadig extremisme en terrorisme, moet worden geïntegreerd – waar dat dienstig is – in de programmering voor ontwikkelingshulp, alsmede in landspecifieke en regionale strategieën.

Versterking van de EU-respons in belangrijke horizontale kwesties

a) Internationaal recht, mensenrechten en de rechtsstaat

15. Zijn conclusies over prioriteiten van de EU in mensenrechtenfora van de VN van 17 februari 2020 indachtig benadrukt de Raad dat alle maatregelen ter bestrijding van terrorisme moeten worden uitgevoerd met volledige inachtneming van de kernwaarden van de EU, waaronder de rechtsstaat, en met volledige inachtneming van het internationaal recht, in het bijzonder het internationaal recht inzake de mensenrechten, het humanitair recht en het internationaal vluchtelingenrecht. Daartoe zal de EU de mensenrechten en de beginselen van het internationaal recht proactief blijven steunen en bepleiten, en dit in alle aspecten van de wereldwijde inspanningen op het gebied van terrorismebestrijding en in al haar strategische partnerschappen, alsook bij de regelmatige evaluaties van de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de VN.

b) Buitenlandse terroristische strijders

16. De Raad is zich ervan bewust dat buitenlandse terroristische strijders de komende jaren een zware opgave voor de gemeenschappelijke veiligheid zullen blijven. De Raad is tevens verheugd over de vooruitgang die is geboekt in het kader van Resolutie 2178 (2014) en 2396 (2017) van de VN-Veiligheidsraad, en herinnert eraan dat het uiteindelijke doel is om reizen voor terroristische doeleinden te voorkomen en ervoor te zorgen dat voor alle gepleegde misdrijven verantwoording wordt afgelegd, met volledige eerbiediging van de mensenrechten en het toepasselijke internationale en EU-recht. Een belangrijk onderdeel van dit streven is een betere en tijdige samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de lidstaten, met Intcen, Europol, Eurojust en Interpol – voor zover van toepassing, en overeenkomstig hun respectieve mandaten – en met partnerlanden, overeenkomstig het toepasselijke rechtskader. Ook belangrijk wordt het versterken van de capaciteit van deze landen om de databanken van Interpol aan te vullen en te gebruiken met het oog op het voorkomen van reizen en het vervolgen van personen.
- De EU staat klaar om prioritaire partnerlanden, die het meest te lijden hebben onder het verschijnsel "terugkeerders", verder bij te staan om hen te helpen de daders voor de rechter te brengen, in gevangenissen op te treden tegen radicalisering die leidt tot gewelddadig extremisme en terrorisme, en steun te verlenen aan rehabilitatie- en re-integratieactiviteiten, ook van gezinsleden, alsook aan gespecialiseerde diensten voor terugkerende kinderen.

c) Strafrechtelijke aanpak van terrorisme, slagveldinformatie en elektronisch bewijsmateriaal

17. De Raad benadrukt het belang van een strafrechtelijke aanpak van terrorisme en de noodzaak om de mensenrechtenconforme strafrechtketen wereldwijd te versterken – evenals veiligheidsdiensten, onderzoeken en vervolgingen – met inachtneming van het internationale recht ter zake, waaronder het internationale recht inzake de mensenrechten, het internationale vluchtelingenrecht en het internationale humanitaire recht. In dit verband moet, in overeenstemming met de nationale en EU-wetgeving, waar mogelijk worden getracht slagveldinformatie beschikbaar te stellen en bruikbaar te maken voor de bevoegde autoriteiten en de rechterlijke macht van de lidstaten, teneinde een doeltreffende grenscontrole mogelijk te maken en een doeltreffende vervolging van terroristen te ondersteunen.

Naast de bilaterale samenwerking met de belangrijkste strategische partners zou, waar nodig en met inachtneming van het institutionele kader van de EU, verdere samenwerking en coördinatie met andere relevante internationale partners tot stand kunnen worden gebracht. De Raad benadrukt voorts dat de bewaring en de overdracht van elektronisch bewijsmateriaal tijdens grensoverschrijdende strafrechtelijke onderzoeken en bij vervolgingen in terrorismezaken moeten worden verbeterd. Alle maatregelen op dit gebied moeten stroken met de beginselen van een vrij, open en veilig internet, en mogen de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, waaronder de vrijheid van meningsuiting of de bescherming van persoonsgegevens, niet in het gedrang brengen.

d) *Terrorismefinanciering*

18. De Raad wijst op de op 5 december 2019 aangenomen conclusies over de strategische prioriteiten inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de terrorismefinanciering, en benadrukt voorts dat het van cruciaal belang is zich krachtdadig op internationaal niveau te blijven inzetten om de bronnen van terrorismefinanciering af te sluiten.

Hij is ingenomen met de aanneming van Resolutie 2462 (2019) van de VN-Veiligheidsraad over het voorkomen en bestrijden van terrorismefinanciering, die een belangrijke stap vormt naar de totstandbrenging van een alomvattend internationaal kader op dit gebied. De Raad spreekt opnieuw zijn volledige steun uit voor de werkzaamheden van de Financiële-actiegroep (FATF) om normen te ontwikkelen en de effectieve uitvoering van wettelijke, regelgevende en operationele maatregelen te bevorderen.

De Raad blijft zich inzetten voor de ondersteuning van activiteiten ter verbetering en bevordering van informatie-uitwisseling en ter ondersteuning van prioritaire partnerlanden, teneinde hun capaciteit te vergroten om te voldoen aan de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad, de aanbevelingen van de FATF, de toepasselijke EU-wetgeving en de agenda van Parijs, die is aangenomen tijdens de eerste conferentie "*No Money for Terror*" van 25 en 26 april 2018. De Raad benadrukt hoe belangrijk het is dat de capaciteit van landen om beslag te leggen op vermogensbestanddelen van terroristen, wordt versterkt. Op het gebied van het voorkomen en bestrijden van terrorismefinanciering onderkent de Raad uitdagingen als: de exploitatie van formele en informele overdrachten van geld of waardepapieren, met inbegrip van geldovermakingen; nieuwe vormen van betalingen, zoals e-geld, waaronder crypto- en blockchaintechnologie; en terrorismefinanciering uit de handel in drugs en vuurwapens die uit conflictgebieden worden gesmokkeld.

Rekening houdend met het feit dat terroristische groeperingen inkomsten genereren uit de handel en de illegale handel in cultuurgoederen, waaronder ook goederen die op archeologische sites in conflictgebieden zijn gestolen of geroofd, én met de lering die is getrokken uit EU-operaties en -missies, verzoekt de Raad de EU voorts om na te denken over manieren om getroffen landen meer te helpen hun eigen cultureel erfgoed te beschermen, onder meer door gebruik te maken van toepasselijke instrumenten en maatregelen van Interpol, de WDO, de UNESCO en de FATF.

e) Islamistisch en politiek gemotiveerd gewelddadig extremisme en terrorisme

19. De Raad bevestigt dat hij het terrorisme in al zijn vormen en uitingen veroordeelt en dat terrorisme niet te rechtvaardigen is, ongeacht eventuele overwegingen van politieke, filosofische, ideologische, raciale, etnische, religieuze of andere aard die ter rechtvaardiging ervan kunnen worden aangevoerd. De Raad dringt erop aan dat de nadruk op de gewelddadige extremistische islamistische ideologie verder wordt versterkt. De dreiging van politiek gemotiveerd gewelddadig extremisme en terrorisme, met inbegrip van de dreiging van extreemrechts en extreemlinks, neemt toe en beide raken over de grenzen geleidelijk met elkaar verweven, met name via het internet. De Raad roept derhalve op tot meer overleg met de betrokken partners over deze problematiek. Dit omvat een dialoog met betrokken derde landen en met mondiale technologieondernemingen over manieren om gewelddadige extremistische propaganda op het internet, inclusief haatzaaiende uitlatingen, doeltreffend te bestrijden, met volledige eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.
- In dit verband zijn democratie, de rechtsstaat en goed bestuur van essentieel belang om tot een positief discours te komen en met doeltreffende en niet-gewelddadige middelen diverse politieke, sociale en andere problemen te kunnen aanpakken. Geïnteresseerde partners, zowel binnen als buiten de EU, moeten vanaf het begin worden uitgenodigd om deel te nemen aan dit overleg.

f) Misbruik van het internet voor terroristische doeleinden

20. De Raad is zich ervan bewust dat de strijd tegen het misbruik van het internet voor terroristische doeleinden een grote rol speelt in de bestrijding van terroristische en gewelddadige extremistische propaganda. In het verlengde hiervan bevestigt de Raad dat er dringend behoefte is aan een Europese verordening die de verspreiding van illegale terroristische online-inhoud voorkomt. Ook legt de Raad de nadruk op de noodzaak van een multistakeholderaanpak, waarin het bedrijfsleven bij het voorkomen en bestrijden van terrorisme samenwerkt met regeringen van EU-lidstaten en partnerlanden, alsook met de academische wereld en het maatschappelijk middenveld.

De Raad roept de technologische sector op om meer verantwoordelijkheid op zich te nemen bij het bestrijden van terroristische propaganda en radicalisering die tot gewelddadig extremisme en terrorisme leiden, om illegale online-inhoud en de rekrutering en planning op hun platforms op proactieve wijze te voorkomen, op te sporen en te verwijderen, zonder afbreuk te doen aan de mensenrechten, en om de transparantie van zijn inspanningen ter zake ten aanzien van het publiek en de regeringen te vergroten.

In dit verband zijn de langdurige samenwerking van de EU-lidstaten met het bedrijfsleven via het EU-Internetforum en de recentere wereldwijde actie met betrekking tot de oproep van Christchurch om terroristische en gewelddadige extremistische online-inhoud uit te bannen, initiatieven die tot concrete vooruitgang hebben geleid en een goed uitgangspunt vormen voor verdere betrokkenheid. De Raad roept alle landen die dit nog niet hebben gedaan op dit initiatief te steunen.

Tevens pleit de Raad ervoor na te gaan hoe strategische communicatie kan worden gebruikt om de inspanningen van de EU ter voorkoming van terrorisme en gewelddadig extremisme te intensiveren en hoe die kan bijdragen aan nationale en regionale inspanningen om terrorisme te bestrijden en de radicalisering en rekrutering die extremistische groeperingen versterken, te beperken.

g) Nieuwe technologieën

21. De Raad onderkent dat nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals kunstmatige intelligentie, onbemande luchtvaartuigsystemen (drones), robotica, synthetische biotechnologieën, crypto-technologieën, 3D-printen enzovoort kunnen worden misbruikt voor illegale doeleinden, onder meer voor terrorisme en gewelddadig extremisme. De Raad wil dat werk wordt gemaakt van capaciteitsopbouw en uitwisselingen met partnerlanden om de voordelen van nieuwe technologieën voor veiligheidsdiensten te maximaliseren en het misbruik van nieuwe technologieën door terroristen tegen te gaan.

Een multistakeholderaanpak en nauwe samenwerking met regeringen, het maatschappelijk middenveld, de academische wereld en de particuliere sector, alsook met bevoegde internationale organisaties, zijn van essentieel belang. Daarnaast moedigt de Raad aan dat de EU verder steun biedt ter versterking van de capaciteit van de partnerlanden om het risico van het misbruik van chemische, biologische, radiologische en nucleaire materialen door terrorisme aan te pakken.

h) Slachtoffers van terrorisme

22. De Raad benadrukt dat er in de strijd tegen het terrorisme bijzondere aandacht moet worden besteed aan de slachtoffers en dat ervoor moet worden gezorgd dat hun rechten worden beschermd en behartigd op basis van vier cruciale pijlers: herinnering, waardigheid, gerechtigheid en waarheid. De EU moet op het gebied van steun aan slachtoffers van terrorisme acties ondersteunen voor capaciteitsopbouw voor prioritaire partnerlanden. Slachtoffers kunnen een essentiële rol spelen bij het voorkomen van terrorisme en gewelddadig extremisme. Zij kunnen het terrorisme ontkrachten en een belangrijke stem zijn om terroristische propaganda te bestrijden en ervoor te zorgen dat voor de tegen hen gepleegde misdrijven verantwoording wordt afgelegd. Voorts steunt de Raad de door de VN geleide projecten ter versterking van de capaciteit van de VN-lidstaten inzake bijstand aan slachtoffers van terrorisme, en is hij van mening dat multilaterale inspanningen op dit gebied moeten worden versterkt en weerspiegeld in de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de VN.

i) Gewelddadig extremisme voorkomen en bestrijden en radicalisering aanpakken

23. Om de terroristische dreiging te stuiten, is het van essentieel belang dat de onderliggende omstandigheden die tot terrorisme en gewelddadig extremisme leiden, worden aangepakt, en het vermogen van terroristische organisaties om nieuwe aanhangers te rekruteren, aan banden worden gelegd. Het aanpakken van de onderliggende omstandigheden vereist een integrale samenlevingsbrede aanpak, waarbij kwetsbare bevolkingsgroepen consequent worden betrokken. Nauwe samenwerking met jongeren, kinderen, vrouwen, het maatschappelijk middenveld, mensenrechtenverdedigers en slachtoffers van terrorisme blijft een sleutel tot succes. Het betrekken van maatschappelijke organisaties bij de bestrijding van terrorisme en het voorkomen van gewelddadig extremisme blijft van het grootste belang voor een succesvolle aanpak. Het is ook belangrijk om de verspreiding van een gewelddadig extremistisch discours te blijven aanpakken en de interreligieuze en interculturele dialoog verder te bevorderen.

De Raad roept op tot meer dialoog met prioritaire partnerlanden, onder meer op multilateraal niveau. Hij bevestigt dat de EU moet voorzien in capaciteitsopbouw voor prioritaire landen en regio's, rekening houdend met de verschillende en specifieke contexten en nationale en regionale actieplannen, en de steun moet afstemmen op hun vereisten inzake preventie/bestrijding van gewelddadig extremisme, als een inherent onderdeel van haar dialoog over terrorismebestrijding met derde landen, overeenkomstig de desbetreffende Raadsconclusies van 6 juni 2019.

j) Een genderresponsieve aanpak en de versterking van de positie van vrouwen

24. De Raad is zich ervan bewust dat soms vooral vrouwen gevisieerd worden en slachtoffer dreigen te worden, onder meer door seksueel en gendergerelateerd geweld, als strategische doelstellingen van terroristische groeperingen. Sommige vrouwen lopen ook het risico dader en/of facilitator van terrorisme en radicalisering te worden.

Een genderresponsieve aanpak inzake het bestrijden van terrorisme en het voorkomen van gewelddadig extremisme, waarbij rekening wordt gehouden met de diversiteit van ervaringen, is noodzakelijk om tot duurzame resultaten te komen, evenals de voortdurende bevordering van actieve en zinvolle deelname van vrouwen aan inspanningen om terrorisme te voorkomen en te bestrijden. De weerbaarheid tegen rekrutering door terroristen wordt versterkt door het aanpakken van de onderliggende omstandigheden van terrorisme en gewelddadig extremisme, het ondersteunen van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, onderwijs en politieke en economische empowerment, en het verbeteren van de toegang tot de rechter.

De Raad spoort de lidstaten voorts aan onderzoek op dit gebied te steunen en rekening te houden met de resultaten bij het uitstippelen van beleid, acties en bijstand voor partnerlanden.

k) Jongeren centraal

25. Het is van essentieel belang jongeren kansen te bieden om hun weerbaarheid te versterken tegen radicalisering die leidt tot gewelddadig extremisme en terrorisme. Er moet meer aandacht worden besteed aan onderwijs, beroepsopleiding, het scheppen van banen, en inclusiviteit. Dat moet jongeren in staat stellen hun eigen toekomst te bepalen. Programma's die bruggen slaan tussen jongeren uit de hele Middellandse Zeegebied moeten verder worden versterkt, onder meer door de bestaande programma's uit te breiden.

l) Sanctieregelingen voor terrorismebestrijding

26. De Raad bevestigt het belang van robuuste en doeltreffende sanctieregelingen in de strijd tegen het terrorisme. Eerbiediging van de fundamentele mensenrechten en een eerlijke rechtsbedeling zijn essentieel voor de geloofwaardigheid en doeltreffendheid van beperkende maatregelen. De EU is vastbesloten haar leidende rol op dit gebied voort te zetten. De Raad is ingenomen met de significante bijdrage van het Bureau van de ombudsman van de VN, dat sinds zijn instelling heeft gezorgd voor eerlijkheid en transparantie in de sanctieregeling voor Da'esh en Al Qaida.

m) Humanitaire ruimte

27. Onder verwijzing naar zijn conclusies over humanitaire hulp en het internationaal humanitair recht van 25 november 2019, en in overeenstemming met Resolutie 2462 (2019) van de VN-Veiligheidsraad, onderkent de Raad dat rekening moet worden gehouden met de mogelijke gevolgen van maatregelen inzake terrorismebestrijding, waaronder sancties, voor humanitaire acties. De Raad vraagt om ervoor te zorgen dat maatregelen voor terrorismebestrijding geen negatieve gevolgen kunnen hebben voor activiteiten van uitsluitend humanitaire aard, zoals medische activiteiten, die worden uitgevoerd door onpartijdige humanitaire actoren, met volledige inachtneming van de humanitaire beginselen en het internationaal humanitair recht. Daartoe bevestigt de Raad dat hij zich blijft inzetten voor het behoud van de humanitaire ruimte, onder meer door beste praktijken te ontwikkelen en passende risicobeperkende maatregelen vast te stellen.

n) Banden tussen georganiseerde criminaliteit en terrorisme

28. De Raad onderkent het belang van voortdurende monitoring en van een doeltreffende respons op de dreiging als gevolg van banden tussen georganiseerde criminaliteit en terrorisme. De internationale samenwerking moet worden versterkt, overeenkomstig het toepasselijke wettelijke kader, teneinde de informatie-uitwisseling en de samenwerking tussen terrorismebestrijdings-, rechtshandavings-, justitiële en grenscontroleautoriteiten te verbeteren. Dit houdt onder meer in dat de veiligheidsrisico's van banden tussen gedetineerden uit de georganiseerde criminaliteit en terroristische gedetineerden in gevangenschappen worden beperkt. De Raad onderstreept het belang van Resolutie 2482 (2019) van de VN-Veiligheidsraad, waarin een aantal mogelijke banden tussen georganiseerde criminaliteit en terrorisme én adequate tegenmaatregelen worden genoemd.

o) Het beschermen van openbare ruimten, kritieke infrastructuur en de luchtvaart tegen terroristische dreigingen

29. Terroristische aanslagen zijn vaak gericht op openbare ruimten zoals scholen, hotels, winkelcentra, culturele en sportevenementen, drukke gebieden, vervoersknooppunten en, in het bijzonder, plaatsen van eredienst. De Raad roept de EU op de partnerlanden te blijven bijstaan bij de bescherming van deze plaatsen. Dit betekent onder meer het financieren van projecten en het uitwisselen van beste praktijken en richtsnoeren, onder meer door het faciliteren van netwerken. Er is ook behoefte aan bewustmaking van EU-burgers die internationaal reizen. Verder vraagt de Raad de EU blijvende steun voor capaciteitsopbouw in partnerlanden ter bescherming van kritieke infrastructuur en de weerbaarheid van netwerken die kritieke diensten verlenen in een aantal sectoren.

p) Capaciteitsopbouw

30. De Raad roept op de bovengenoemde essentiële horizontale kwesties nog beter af te stemmen op de steun voor capaciteitsopbouw voor partnerlanden. De EU-financiering van externe projecten inzake terrorismebestrijding en inzake de preventie/bestrijding van gewelddadig extremisme is sinds 2015 meer dan verdrievoudigd en bedraagt eind 2019 ongeveer 465 miljoen EUR. Bovendien zijn regelmatige effectbeoordelingen belangrijke instrumenten voor het sturen van toekomstige maatregelen.
- Wanneer het netwerk van terrorismebestrijdings/beveiligingsdeskundigen in de EU-delegaties vertegenwoordigd is, moet het een belangrijke rol spelen bij de verdere ontwikkeling van gerichte activiteiten voor capaciteitsopbouw, in coördinatie met andere donoren, en bij het versterken van de samenwerking met de EU-lidstaten.
- Tegelijkertijd moet de EU een breder perspectief krijgen van de totale steun die zij aan dezelfde ontvangers verstrekt, onder meer via GVDB-missies en -operaties, die een rol kunnen spelen bij het voorkomen van gewelddadig extremisme en radicalisering, en ook in domeinen die geen betrekking hebben op veiligheid, die vaak helpen om de onderliggende oorzaken van deze verschijnselen aan te pakken.

Internationale samenwerking

31. Rekening houdend met zijn op 17 juni 2019 aangenomen conclusies over het optreden ter versterking van een op regels gebaseerd multilateralisme, benadrukt de Raad dat het beleid en de maatregelen inzake terrorismebestrijding, gebaseerd op de rechtsstaat en het internationaal recht, in het bijzonder het internationaal recht inzake de mensenrechten, het internationaal humanitair recht en het internationale vluchtelingenrecht, actief moeten worden bevorderd.
32. De EU zal haar strategisch partnerschap met de leidende mondiale actoren op dit gebied, en in de eerste plaats de Verenigde Naties, vastberaden blijven opbouwen en versterken. Zij zal blijven streven naar samenwerking en coördinatie met een aantal partners en internationale en regionale organisaties, initiatieven en andere multilaterale platforms, met name met belangrijke actoren zoals de NAVO, zoals overeengekomen in de gemeenschappelijke reeks nieuwe voorstellen van de EU en de NAVO van 2017, de Raad van Europa en de OVSE.
- De EU is tevens lid van zowel het Mondiaal Forum Terrorismebestrijding als van de hierdoor geïnspireerde instellingen (het "Global Community Engagement & Resilience Fund", het Hedayah-centrum en het Internationaal Instituut voor het Recht en de Rechtsstaat), en van de wereldwijde coalitie tegen Da'esh en de bijbehorende werkgroepen. De EU zal haar overleg met beide entiteiten handhaven en intensiveren.
- Als een op regels gebaseerde gemeenschap van landen moet de EU streven naar versterking van partnerschappen met gelijkgezinde landen en, waar nodig en met inachtneming van het institutionele kader van de EU, de mogelijkheden onderzoeken om nieuwe partnerschappen tot stand te brengen.
33. Dit multilaterale, bilaterale en regionale werk moet het gezamenlijk situationeel bewustzijn, de operationele samenwerking en de donorcoördinatie zowel tussen de lidstaten onderling als met een breed scala van niet-EU-actoren helpen faciliteren. Aangezien verdere versterking van de contacten, samenwerking en coördinatie met de belangrijkste strategische partners van de EU wordt nagestreefd, wijst de Raad tevens op het belang te blijven samenwerken met andere betrokken mondiale en regionale actoren, in voorkomend geval met het oog op de strategische belangen van de EU.

Uitvoering en verdere follow-up van de conclusies van de Raad

34. De Raad onderstreept dat de externe architectuur en het optreden van de EU op het gebied van terrorismebestrijding voortdurend moeten worden versterkt overeenkomstig de bovenstaande prioriteiten, met gebruikmaking van alle beschikbare middelen tussen instellingen, diensten en interne en externe beleidsterreinen, teneinde synergieën te maximaliseren.
35. De Raad roept de betrokken EU-instanties op de synergie te blijven versterken en de coördinatie tussen de interne en de externe dimensies van terrorismebestrijding en tussen de EU-instellingen en de lidstaten te verbeteren, en bij de uitvoering van de desbetreffende conclusies van de Raad prioriteiten te stellen. De Raad ziet uit naar de geplande strategie voor de veiligheidsunie en naar de programmering binnen het volgende meerjarig financieel kader (2021-2027).
36. De Raad acht het noodzakelijk om zijn strategische koers inzake de externe aspecten van het optreden van de EU inzake terrorismebestrijding periodiek te herevalueren. Hiertoe moet worden voortgebouwd op de resultaten die zijn bereikt bij de uitvoering van deze conclusies en moeten de beoordelingen van nieuwe dreigingen die uitgaan van terrorisme en radicalisering, die tot gewelddadig extremisme en terrorisme leiden, als basis worden genomen.
